

Adroddiad i'r	Pwyllgor Safonau
Dyddiad y cyfarfod	4 Mawrth 2022
Aelod Arweiniol / Swyddog	Gary Williams, Swyddog Monitro
Awdur yr Adroddiad	Gary Williams, Swyddog Monitro
Teitl	Y broses o Recriwtio Aelodau Annibynnol Pwyllgorau Safonau

1. Am beth mae'r adroddiad yn sôn?

1.1. Mae'r adroddiad yn trafod y broses o recriwtio aelodau annibynnol Pwyllgorau Safonau.

2. Beth yw'r rheswm dros lunio'r adroddiad hwn?

2.1. Hysbysu'r Pwyllgor o'r gofyniad i recriwtio aelodau annibynnol y Pwyllgor Safonau a'r broses sydd rhai ei dilyn.

3. Beth yw'r Argymhellion?

3.1. Bod y Pwyllgor yn nodi cynnwys yr adroddiad ac yn ardystio'r dull arfaethedig o recriwtio aelodau annibynnol y Pwyllgor.

4. Manylion yr adroddiad

4.1. Mae Rheoliadau Pwyllgor Safonau (Cymru) 2001 yn nodi'r darpariaethau o ran maint a chyfansoddiad pwyllgorau safonau. Mae'n rhaid i bwyllgorau safonau gael dim llai na phum aelod a ddim mwy na naw aelod.

4.2. Mae Pwyllgor Safonau Sir Ddinbych (y Pwyllgor) yn cynnwys saith aelod. Mae'r Rheoliadau'n nodi pan fo aelodaeth pwyllgor safonau'n odrif, mae'n rhaid cael mwyafrif o aelodau annibynnol. Mae pedwar aelod annibynnol ar y Pwyllgor o ganlyniad i hynny. Mae gweddill y Pwyllgor yn cynnwys dau Gyngorydd Sir ac aelod o'r Cyngor Cymuned.

- 4.3. Gall aelodau annibynnol fod ar y Pwyllgor am hyd at ddau dymor. Mae'n bosib i gyngor ailbenodi aelod annibynnol ar ddiwedd eu tymor cyntaf, am dymor arall, heb orfod ailadrodd y broses recriwtio. Ym mis Mai 2021, ailbenododd y Cyngor Julia Hughes ac Anne Mellor am ail dymor, i ddod i ben ym mis Mai 2025.
- 4.4. Mae tymor cyntaf Peter Lamb yn y swydd ar fin dod i ben ym mis Mai 2022, a chynhigir bod adroddiad yn cael ei gymryd i'r Cyngor Sir yn ceisio ei ailbenodi am ail dymor.
- 4.5. Mae Cadeirydd y Pwyllgor, Ian Trigger, sy'n aelod annibynnol hefyd, ar fin gorffen ei ail dymor yn y swydd, sydd ar fin dod i ben ym mis Mai 2022. O ganlyniad, bydd angen i'r Cyngor gychwyn proses recriwtio ar gyfer aelod annibynnol. Mae'r Rheoliadau'n gofyn bod y swydd wag yn cael ei hysbysebu mewn dau bapur newydd lleol. Mae'n rhaid i'r Cyngor sefydlu panel o ddim mwy na phump, i gynnwys un cynghorydd cymuned ac un aelod lleyg o leiaf. Mewn ymarferion recriwtio blaenorol, gofynnwyd i'r Cyngor enwebu tri chynghorydd sir i fod ar y panel, yn ychwanegol at yr aelod lleyg a'r cynghorydd cymuned. Bydd y Panel yn cyfweld ymgeiswyr ac yn gwneud argymhelliad i'r Cyngor. Gofynnir i'r Cyngor benodi'r ymgeisydd a argymhellir.
- 4.6. Penodwyd cynrychiolydd y Cyngor Cymuned ar y Pwyllgor, Gordon Hughes, ar gyfer ei dymor cyntaf ym mis Chwefror 2018. Mae'n rhaid i dymor cynrychiolydd y Cyngor Cymuned ddod i ben ar ôl yr etholiadau llywodraeth leol yn dilyn ei benodiad neu ei phenodiad. Mae'n bosib i gynrychiolydd y Cyngor Cymuned wasanaethu ail dymor, ond mae'n rhaid iddynt barhau i fod yn gynghorydd dinas, tref neu gymuned. Cyn penodi cynrychiolydd o'r cyngor cymuned, mae'n ofyniad bod y Cyngor yn ymgynghori â chynghorau dinas, tref a chymuned yn yr ardal. Mae hon yn broses y gellir ei hystyried yn dilyn yr etholiadau llywodraeth leol.

5. Sut mae'r penderfyniad yn cyfrannu at y Blaenoriaethau Corfforaethol?

- 5.1. Mae Pwyllgor Safonau cwbl weithredol a chynrychioliadol ac sy'n cynnal y safonau uchel a ddisgwylir gan Aelodau yn helpu i ategu gwaith y Cyngor i weithredu ei swyddogaethau democrataidd.

6. Faint fydd hyn yn ei gostio a sut y bydd yn effeithio ar wasanaethau eraill?

6.1. Mae gan aelodau annibynnol hawl cyfreithiol i ffi ddyddiol ac ad-daliad costau teithio fel y nodir yn adroddiad Panel Annibynnol Cymru ar Gydabyddiaeth Ariannol bob blwyddyn.

7. Beth yw prif gasgliadau'r Asesiad o'r Effaith ar Les?

7.1. Nid oes angen asesiad ar gyfer yr adroddiad hwn.

8. Pa ymgynghoriadau sydd wedi'u cynnal gyda Chraffu ac eraill?

8.1. Ni chynhaliwyd ymgynghoriad gyda'r Pwyllgor Craffu ac eraill.

9. Datganiad y Prif Swyddog Cyllid

9.1. Bydd goblygiadau ariannol yr adroddiad hwn yn cael eu hariannu o ddyraniadau cyllideb bresennol

10. Pa risgiau sydd ac a oes unrhyw beth y gallwn ei wneud i'w lleihau?

10.1. Mae Cyfansoddiad y Cyngor yn pennu y dylid cael pedwar aelod annibynnol. Y risg o beidio â phenodi aelodau i'r Pwyllgor Safonau yw y gall llai o aelodau gynyddu'r tebygolrwydd na fydd gan y Pwyllgor gworwm.

11. Pŵer i wneud y penderfyniad

11.1. Rheoliadau Pwyllgorau Safonau (Cymru) 2001, fel y'u diwygiwyd.